عین القضات همدانی

فهذه سنّة اللّه فی عباده و طریقته

این است روشِ کار خدا در راه بندگانش

و اگر نفسِ حَرون سرکش سرکشی کند، لگام صبر بر سر کند، و چنان باشد کار خود فراهم گیرد که به‌زودی درگذرد؛ چه اگر نه چنین کند و در وقت حِران او سایه بر سر افکند، مستولی گردد و از آنِ خود قوتْ خوردن گیرد و هر وقت، در طلب قوت خود، حِران اظهار می‌کند. و چون وقت حِران التفاتی به وی نکنند و عدم و وجودش یکی انگارند، به‌زودی درگذرد و معاودت نکند. و آن حران ازو ضرورت است و لابد.

یزدانپناه عسکری

به گاه سرکشی نفس حَرون (اینستال شده، چسبیده، مقیم) یا لگام بر سایه حِران (برافروزنده حرارت) با صبر و نهیب و بی‌عیب و نقص بودن، یا سایه او بر سر و قوتْ خوردن گرفتن.

***

شمس : روزی رمز می‌گفتم ، در معنی این آیت، هذا من عمل الشیطان (سوره ۲۸ آیه ۱۵) گفتم رسول می‌فرماید، ان الشیطان لیجری فی بنی آدم مجری الدم فی العروق، پس این شیطان آن صورت ترکمان با برطله نباشد که نقش می‌کنند . گرمیی درآمد در موسی ، که مشت زد مر قبطی را ، آن گرمی شیطان بود . نقل است ابوالحسن خرقانی گفت که : مصطفی صلّی الله علیه وسلّم می‌گوید هر که دو رکعت نماز کند که در آن دو رکعت نماز هیچ اندیشه دنیاوی بر خاطرش نگذرد همه گناه از وی دور کنند چنانک آن روز که از مادر آمده است . احمد بن حنبل به حکم این حدیث نماز می‌کرد چون سلام دادی پسر خود را بشارت دادی که نمازی بگزاردم که هیچ اندیشه دنیاوی در خاطرم نگذشت و بوالحسن درین کلاته نشسته است سی سال است تا بدون حق یک اندیشه دنیاوی در خاطر وی نگذشته است . خرقانی را گفتند کار تو چیست ؟ گفت : همه روز نشسته‌ام و بردابرد می‌زنم . گفتند : این چگونه بود ؟ گفت : آن که هر اندیشه که بدون خدا در دل آید آن را از دل می‌رانم. وانگهی با سر بگو / کای مبارک کاسه سر عشق را پیمانه باش/ بانگ بر طوفان بزن تا او نباشد خیره کش / شمع را تهدید کن کای شمع چون پروانه باش /غزل۱۲۴۸ دیوان شمس.

نامه‌های عین القضات همدانی جلد سوم ص ۲۹۵ – 6.5.1/200.100-30
شرح معرفتی ۴۰ [چهل] غزل از دیوان شمس، یزدانپناه عسکری- کرمانشاه: نشر سرانه،۱۳۹۹ ص ۳۲